

COLUMN HUGO VAN DER POEL

# Probleemkleuters



Dit jaar starten in het speciaal onderwijs extra klassen om de toestroom van 'probleemkleuters' te kunnen opvangen (*Het Parool*, 31 juli 2018). Steeds meer kleuters zijn agressief en angstig. Hoe passend het onderwijs ook probeert te zijn, de gedragsproblemen zijn zo groot dat de kleuters het niet redden in het reguliere onderwijs. Om nog maar te zwijgen over het effect op de andere kinderen in de klas en de werkdruk voor de leerkrachten. Als oorzaak van het toenevende aantal kinderen met gedragsproblemen wordt aangevoerd dat de kinderen niet meer worden opgevoed. Kinderen komen naar school 'zonder te hebben geleerd wat regels zijn'. Of 'ze accepteren geen 'nee', ook niet van de leerkracht'.

Het gedrag van veel volwassenen, onder wie onze politici, laat zien dat dit probleem al langer speelt. Het onderwijs, al dan niet speciaal, is er lang niet altijd in geslaagd om kinderen als nog op te voeden tot volwassenen die kunnen omgaan met regels en het feit dat 'nee' af en toe ook echt 'nee' betekent. Bijvoorbeeld als een vrouw nee zegt bij seksuele avances of een parlementaire meerderheid nee stemt bij moties of initiatiefwetten. Of wanneer een rechter de wet handhaaft, en daarmee rechten van minderheden of journalisten.

Het politieke en maatschappelijke klimaat wordt er met al deze probleemkleuters, uitgegroeid tot eeuwig verongelijkte querulanten, trollen en zogenaamd 'sterke mannen', niet aangenamer op. De regels waarop de democratische rechtsstaat is gefundeerd worden steeds minder erkend als 'grondwet'. Terwijl regels, en het zonder onderscheid des persoons handhaven daar-

van, cruciaal zijn voor het enigszins geordend en veilig samenleven met behoud van zo veel mogelijk vrijheid voor iedereen, dus ook voor minderheden. Behoud van de democratische rechtsstaat vergt onderhoud, zoals investeren in de opvoeding van kinderen, zodat ze leren omgaan met regels en leren accepteren dat je niet altijd je zin kunt krijgen.

De link naar de sport ligt voor de hand. Dan gaat het een keer niet om de beweegcomponent in de sport, of de gezondheids- of economische opbrengsten van sport, maar om het georganiseerde karakter, de spelregels, de competitie en omgaan met winst en verlies. Je kunt alleen winnen als je speelt volgens de regels, en zelfs dan kan het zijn dat je niet krijgt wat je wilt, omdat de ander beter is. In dit licht is het zorgwekkend dat de deelname aan de georganiseerde sporten terugloopt, maar is het goed om te zien dat in het Sportakkoord de 'Positieve sportcultuur' een speerpunt is.

Een ander speerpunt in het Sportakkoord is 'Van jongs af aan vaardig in bewegen'. Het lijkt me wenselijk dat we dat opvatten als 'Van jongs af aan vaardig in *samen* bewegen'. Oftewel: vaardig in sporten als geregelde beweegactiviteit, waarin je leert omgaan met weerstand, teleurstellingen en het oordeel van de scheidsrechter. Bij sport is de tegenspeler een onmisbaar onderdeel van het spelletje. Een wederzijds respectvolle omgang van tegenspelers met elkaar bepaalt dan ook in grote mate de lol die je uit sport kunt halen. Alle (probleem)kleuters op judo!

**Hugo van der Poel is directeur van het Mulier Instituut**